

Učenci 9. razredov OŠ in 4. letnikov SŠ, 2020¹

Podatki iz raziskave Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju 2020 na nacionalno reprezentativnem vzorcu učencev 9. razredov osnovnih šol (povprečna starost okoli 14 let) in dijakov 4. letnikov srednjih šol (povprečna starost okoli 18 let) kažejo za leto 2020 naslednje:

- **elektronske cigarete** je kadarkoli v življenju poskusilo 13 % učencev 9. razredov osnovnih šol in 25 % dijakov 4. letnikov srednjih šol, v zadnjih 30 dneh pa jih je uporabljalo 4 % učencev 9. razredov osnovnih šol in 5 % dijakov 4. letnikov srednjih šol;
- **ogrevane tobačne izdelke** je kadarkoli v življenju poskusilo 4 % učencev 9. razredov osnovnih šol in 11 % dijakov 4. letnikov srednjih šol, v zadnjih 30 dneh pa jih je uporabljalo 2 % učencev 9. razredov osnovnih šol in 4 % dijakov 4. letnikov srednjih šol;
- **brezdimne tobačne izdelke** (za oralno uporabo, za žvečenje ali njuhanje) je kadarkoli v življenju poskusilo 4 % učencev 9. razredov osnovnih šol in 19 % dijakov 4. letnikov srednjih šol, v zadnjih 30 dneh pa jih je uporabljalo 2 % učencev 9. razredov osnovnih šol in 9 % dijakov 4. letnikov srednjih šol.

Naj za primerjavo povemo, da med odraslimi v letu 2020 beležimo nizke odstotke trenutnih uporabnikov omenjenih izdelkov, 1 % uporabnikov elektronskih cigaret, prav tako 1 % uporabnikov novih tobačnih izdelkov, v katerih se tobak segreva, in 2 % uporabnikov brezdimnih tobačnih izdelkov.

Anketirani dijaki 2. letnikov SŠ, 2021²

Oktober leta 2021 smo na NIJZ izvedli raziskavo na priložnostnem vzorcu dijakov 2. letnikov izbranih srednjih šol v Sloveniji, starih v povprečju 16 let, in takrat smo prvič spraševali o uporabi nikotinskih vrečk. Izkazalo se je, da je kadarkoli v življenju nikotinske vrečke poskusilo 9 %, v zadnjih 30 dneh pa jih uporablja 5 %. Za ostale izdelke smo pridobili naslednje podatke:

- **elektronske cigarete** je kadarkoli v življenju poskusilo 26 % anketiranih dijakov, v zadnjih 30 dneh pa jih je uporabljalo 11 % anketiranih dijakov;
- **ogrevane tobačne izdelke** je kadarkoli v življenju poskusilo 13 % anketiranih dijakov, v zadnjih 30 dneh pa jih je uporabljalo 6 % anketiranih dijakov;
- **brezdimne tobačne izdelke** (za oralno uporabo, za žvečenje ali njuhanje) je kadarkoli v življenju poskusilo 15 % anketiranih dijakov, v zadnjih 30 dneh pa jih je uporabljalo 8 % anketiranih dijakov.
- nikotinske vrečke je kadarkoli v življenju uporabilo 9 %, v zadnjih 30 dneh pa jih uporablja 5 % anketiranih dijakov.

Naj za primerjavo povemo, da med odraslimi v letu 2021 beležimo nizke odstotke trenutnih uporabnikov elektronskih cigaret (1 %) in brezdimnih tobačnih izdelkov (1 %), in 5 % uporabnikov ogrevanih tobačnih izdelkov.

Novi podatki bodo na voljo v prvi polovici 2023, in sicer iz raziskave Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju, ki je bila izvedena v februarju 2022.

¹ Vir: Jeriček Klanšček in sod. Neenakosti v zdravju in z zdravjem povezanimi vedenji med mladostniki v času pandemije covid-19. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2021.

² Vir: Koprivnik H in Zupanič T. Vrednotenje učinkov zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov med mladimi – Kaj nam razkriva 3. val raziskave v 2021 po uveljavitvi vseh ukrepov novega zakona? Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2023 (v pripravi).